

Dr hab. inż. Kazimierz Gierlotka,
mgr inż. Andrzej Grabowski,
dr inż. Jan Kapinos

ODDZIAŁ GLIWICKI SEP

65 lat Oddziału Gliwickiego SEP im. prof. Stanisława Fryzego

WPROWADZENIE

W bieżącym roku mija 65 lat od powstania Oddziału Gliwickiego SEP. Weszliśmy również w setny rok działalności Stowarzyszenia Elektryków Polskich.

Oddział Gliwicki Stowarzyszenia Elektryków Polskich został powołany jesienią 1953 r. Jego powstanie było wynikiem długich starań tutejszego środowiska elektryków oraz przychylności Oddziału Zagłębia Węglowego, z którego nasz Oddział się wywodzi.

Jakie było podłoże społeczne i gospodarcze w latach 50. ubiegłego wieku, kiedy powstawał nasz Oddział? W czerwcu 1953 r. Stowarzyszenie Elektryków Polskich weszło w 35. rok swojej działalności. Liczyło około 6000 członków (czterokrotnie więcej niż w roku 1939), zgrupowanych w 22 Oddziałach. Na terenie obecnego województwa śląskiego działały wówczas dwa Oddziały: Zagłębia Węglowego oraz powstały w roku 1951 Oddział Częstochowski.

Lata pięćdziesiąte ubiegłego wieku to jednocześnie ważny okres w rozwoju polskiej elektroenergetyki. Tworzy się nowoczesna elektroenergetyka i następuje intensywna elektryfikacja kraju. Utworzono sześć okręgów energetycznych i Państwową Dyspozycję Mocy. Powstawały nowe elektrownie zbudowane na podstawie krajowych projektów (np. Żerań, Siekierki, Blachownia II, Jaworzno II, Skawina, Ostrołęka, Konin).

W tym czasie są także tworzone zręby krajowego systemu przesyłowego. Wymagało to ujednoczenia napięć znamionowych sieci. Stan powojenny to niepołączone sieci przesyłowe, pracujące na różnych napięciach (150, 110, 100, 60, 40 i 30 kV). W nowym projekcie założono rozbudowę sieci 110 kV i – w kolejnym kroku – budowę linii o napięciu 220 kV. W latach 1952-1960 zbudowano sieć 220 kV. Początkowo prowadziła ze Śląska do centrum kraju. W 1960 roku liczyła już 9200 km i stała się siecią zamkniętą.

W przemianach elektroenergetyki w latach 50. niepoślednią rolę odgrywało środowisko gliwickich elektryków i energetyków. Miasto to już w latach 50. było prężnym ośrodkiem myśli

inżynierskiej. Od 1945 roku działała Politechnika Śląska z Wydziałem Elektrycznym, powstawały instytuty naukowe i biura projektów. Od 1945 roku siedzibę w Gliwicach miało przedsiębiorstwo Elektrownie Górnośląskie ELGÓR, na bazie którego powstał Zakład Sieci Elektrycznych, przekształcony następnie w Górnośląski Zakład Elektroenergetyczny. W 1950 r. powołano Zakład Badań i Pomiarów „Energopomiar”, początkowo działający w strukturze Zakładów Budowy Elektrowni „Energobudowa”, a od 1952 r. będący samodzielnym przedsiębiorstwem.

Ale najważniejsi, zarówno w przemianach elektroenergetyki, jak i działaniach prowadzących do powstania Oddziału, byli ludzie. W Gliwicach pracowali związani z elektroenergetyką i przemysłem elektrotechnicznym oraz z SEP-em prof. Jan Obrąpalski, prof. Lucjan Nehrebecki, prof. Zygmunt Gogolewski, prof. Andrzej Kamiński, prof. Jerzy Siwiński, mgr inż. Edward Hebenstreit i wielu innych.

POWSTANIE I STAN PRAWNY ODDZIAŁU GLIWICKIEGO

Z inicjatywą utworzenia nowego oddziału Stowarzyszenia Elektryków Polskich wystąpiły na początku lat 50. trzy gliwickie koła należące do Oddziału Zagłębia Węglowego:

- przy Zakładzie Sieci Elektrycznych - przewodniczący Stanisław Starościak; członków 15,
- przy ZBiP „Energopomiar” – przewodniczący Witold Sobotkowski; członków 59,
- przy Elektromontażu i Elektroprojekcie – przewodniczący Zbigniew Lewandowski; członków 55.

Wniosek ten popierali pełniący uprzednio funkcje w zarządzie OZW, a związani ze środowiskiem gliwickim prof. L. Nehrebecki, prof. Z. Gogolewski, mgr inż. E. Hebenstreit, co na pewno wpłynęło na pozytywną opinię wniosku przez OZW. Poparcia udzielił również Oddział Miejski NOT w Gliwicach.

Po akceptacji wniosku przez Oddział Zagłębia Węglowego Zarząd Główny SEP na posiedzeniu w dniu 2 października 1953 r. wyraził zgodę na utworzenia Oddziału w Gliwicach. Ten dzień przyjmujemy jako datę powstania naszego Oddziału.

W chwili powstania Oddział Gliwicki sąsiadował z Oddziałami Zagłębia Węglowego, Opolskim i Częstochowskim. Swoją działalnością miał obejmować teren od do Tarnowskich Gór poprzez Bytom, Świętochłowice po Wodzisław Śląski i Racibórz. W rzeczywistości granice rozdziałające obszar działania Oddziałów Gliwickiego i Zagłębia Węglowego są dość płynne, ale nigdy nie doprowadzało to do większych sporów i nieporozumień.

Istotnym wydarzeniem w działalności Oddziału było uzyskanie osobowości prawnej. Wypełniając wniosek Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Delegatów Oddziału z 2004 r. Zarząd przeprowadził odpowiednie procedury prawne i Sąd Rejonowy w Gliwicach 9 września 2006 r. wpisał Oddział Gliwicki SEP do Krajowego Rejestru Sądowego. Zostało również podpisane odpowiednie porozumienie z Zarządem Głównym SEP, na mocy którego Oddział przejął na własność powstałą jego staraniem i przez niego użytkowaną część majątku SEP. Od 1 stycznia 2007 r. Oddział Gliwicki SEP prowadzi samodzielną działalność gospodarczą.

W dniu 16 grudnia 2010 r. na wniosek Oddziału, poparty wcześniej przez Walne Zgromadzenie Delegatów, Zarząd Główny SEP przyjął uchwałę o nadaniu Oddziałowi Gliwickiemu Stowarzyszenia Elektryków Polskich imienia prof. Stanisława Fryzego.

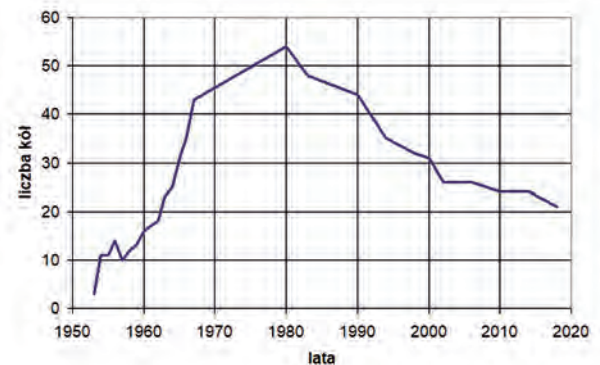
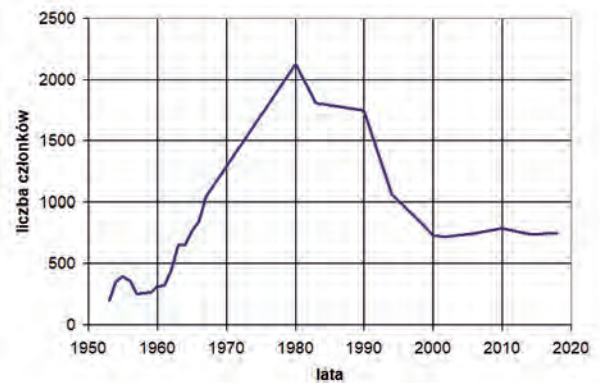
Rys. 1. Medal SEP im. prof. Stanisława Fryzego, patrona Oddziału Gliwickiego SEP

CZŁONKOWIE I KOŁA

W chwili powstania Oddział Gliwicki SEP liczył 192 osoby, w co wchodził członkowie 3 kół inicjujących powstanie Oddziału oraz 63 członków SEP z terenu Gliwic nie zrzeszonych w kołach, ale zarejestrowanych przy Zarządzie OZW. W 1954 r. powstały kolejne cztery koła: przy *Biprohucie*, *Biprochemie*, *Energoprojekcie* i Politechnice Śląskiej. W roku 1955 Oddział liczył już 11 kół zakładowych skupiających łącznie 335 członków.

Rozkwit Oddziału przypadł na lata 60 i 70. W 1969 r. Oddział liczył 1046 członków zrzeszonych w 46 kołach oraz 5 członków zbiorowych, w roku 1980 odpowiednio 2133 członków zwyczajnych, 21 członków zbiorowych i 54 koła.

W latach 80. i 90. nastąpiło zmniejszenie zainteresowania działalnością stowarzyszeniową, starsi koledzy odchodzili na emeryturę, młodzi często rezygnowali z działalności, rozpadały się koła zakładowe. Na przełomie wieków Oddział Gliwicki SEP liczył 730 członków zrzeszonych w 31 kołach. Od tego czasu liczba członków w Oddziale ustabilizowała się na poziomie około 750, zmalała natomiast liczba kół. Na dzień 31 grudnia 2017 r. Oddział Gliwicki SEP liczył 745 członków zrzeszonych w 21 kołach oraz 4 członków wspierających.

Rys. 2. Liczba członków oraz liczba kół w historii Oddziału Gliwickiego SEP

Obecnie w Oddziale działają następujące koła:

- Koło nr 1 *BIPROHUT Gliwice Sp. z o.o.*
– prezes mgr inż. Krzysztof Ochwat,
- Koło nr 2 *ZPBE ENERGOPOMIAR Sp. z o.o.*
– prezes mgr inż. Urszula Nabiałczyk,
- Koło nr 5 *ELEKTROPROJEKT SA O. Gliwice*
– prezes mgr inż. Wiesław Szymański,
- Koło nr 7 *WBP ZABRZE Sp. z o.o.*
– prezes inż. Mieczysław Czech,
- Koło nr 9 *TAURON DYSTRYBUCJA SA*
– prezes mgr inż. Robert Zając,
- Koło nr 10 Politechnika Śląska
– prezes dr inż. Tomasz Rusek,
- Koło nr 13 *ZIE CAGRO Sp. z o.o.* – prezes Marian Cieśla,

- Koło nr 16 *RUDPOL-OPA Sp. z o.o.*
– prezes mgr inż. Andrzej Koziół,
- Koło nr 17 Gliwickie Koło Terenowe
– prezes mgr inż. Maciej Burzyński,
- Koło nr 18 *OPA Zabrze PW SA*
– prezes mgr inż. Andrzej Wiaterek,
- Koło nr 19 Koło Studenckie przy Wydz. Elektr. Pol. Śl.
– prezes inż. Bartłomiej Skupin,
- Koło nr 20 Rybnickie Koło Terenowe
– prezes mgr inż. Marek Holona,
- Koło nr 22 Koło przy ZS Techniczno-Informatycznych
– prezes mgr inż. Jerzy Tomczyk,
- Koło nr 23 Koło przy ZS Elektryczno-Elektronicznych w Bytomiu – prezes mgr inż. Michalina Skała-Kalamorz,
- Koło nr 24 *WASKO SA* – prezes mgr inż. Artur Niepiekło,
- Koło nr 25 *OPA-ROW Sp. z o.o.* – prezes mgr inż. Marian Soppa,
- Koło nr 28 Koło przy Zarządzie Oddziału
– prezes inż. Mieczysław Riss,
- Koło nr 30 Bytomskie Koło Terenowe
– prezes mgr inż. Grzegorz Dąbrowa,
- Koło nr 48 Knurowskie Koło Terenowe
– prezes mgr inż. Krzysztof Dusza,
- Koło nr 55 *PW J-S Projekt* – prezes mgr inż. Jerzy Staszal,
- Koło nr 58 *OPA-BYTOM Sp. z o.o.*
– prezes mgr inż. Tomasz Samojedny.

Tradycyjnie już duże koła SEP funkcjonują w zakładach zatrudniających kilkuset czy kilkudziesięciu inżynierów i techników elektryków. Najliczniejsze koła działają przy Politechnice Śląskiej, *Energopomiarze*, *Tauron Dystrybucja SA*. Liczne są również koła terenowe: Bytomskie, Gliwickie, Knurowskie, Rybnickie i Koło przy Zarządzie Oddziału.

DZIAŁACZE ODDZIAŁU GLIWICKIEGO SEP

Pierwszym prezesem Oddziału Gliwickiego w kadencji 1953-1954 został profesor Lucjan Nehrebecki (w 1975 r.), wybitny naukowiec i inżynier-praktyk. Związany ze Śląskiem od 1927 r., Członek Honorowy SEP od 1975 r. Po wojnie był organizatorem przemysłu elektroenergetycznego na Śląsku, przyczyniając się do uratowania szeregu obiektów przed demontażem i wywiezieniem na wschód. Był m.in. dyrektorem przedsiębiorstwa *Elektrownie Górnośląskie ELGÓR*, organizatorem i dyrektorem technicznym *Zakładu Badań i Pomiarów Energopomiar* oraz długoletnim, zasłużonym profesorem na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej. Niewątpliwie osobowość i autorytet prof. Nehrebeckiego przyczyniły się w znacznym stopniu do powstania naszego Oddziału.

W ciągu 65 lat funkcję prezesa Oddziału pełniło 12 osób. Następcą prof. Nehrebeckiego został prof. Zygmunt Gogolewski (kadencja 1954-1956) – również postać wybitna – łączący

osiągnięcia naukowe, konstrukcyjne oraz w zakresie organizacji przemysłu. W okresie powojennym był między innymi organizatorem i pierwszym dyrektorem obecnego *INiME KOMEL* w Katowicach oraz kierownikiem Katedry Maszyn Elektrycznych na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej.

Lucjan NEHREBECKI
Założyciel i pierwszy Prezes OG SEP - 1953

Zygmunt GOGOLEWSKI
Prezes OG SEP w latach 1954-1956

Henryk De Lindenheim LOCHER
Prezes OG SEP w roku 1956

Zbigniew MAKOWSKI
Prezes OG SEP w latach 1957-1959 i 1960-1972

Edward HEBENSTREIT
Prezes OG SEP w 1960 r.

Cyprian BRUDKOWSKI
Prezes OG SEP w latach 1972-1987

Tadeusz LIPIŃSKI
Prezes OG SEP w latach 1987-1990 i 2003-2006

Zygmunt ROZEWICZ
Prezes OG SEP w latach 1990-1998

Marian MIKRUT
Prezes OG SEP w latach 1998-2003

Rys. 3. Prezesi Oddziału Gliwickiego SEP w pierwszym półwieczu jego działalności

Kolejnymi prezesami Oddziału po prof. Lucjanie Nehrebeckim i prof. Zygmuncie Gogolewskim byli:

- mgr inż. Henryk de Lindenheim Locher, pracownik m.in. Politechniki Śląskiej oraz Biura Projektowo-Badawczego Budownictwa Ogólnego Miastoprojekt – w latach 1956-1957,
- mgr inż. Zbigniew Makowski, pracownik *BPPH Bipromut* a następnie *BP Bipromog* – w latach 1957-1960 oraz 1961-1972,
- mgr inż. Edward Hebenstreit, pracownik *Zakładu Sieci Elektrycznych* – w roku 1960,
- mgr inż. Cyprian Brudkowski, pracownik *Biura Projektów Górniczych* w Gliwicach – w latach 1972-1987,
- mgr inż. Tadeusz Lipiński, pracownik *BP Elektroprojekt*, Oddział w Gliwicach – w latach 1987-1990 i 2003-2006,

- dr inż. Zygmunt Rozewicz, pracownik ZPBE Energopomiar – w latach 1990-1998,
- dr inż. Marian Mikrut, pracownik Politechniki Śląskiej – w latach 1998-2003,
- dr hab. inż. Kazimierz Gierlotka, profesor Politechniki Śląskiej – w latach 2006-2010,
- mgr inż. Andrzej S. Grabowski, pracownik Vattenfall Distribution Poland SA – w latach 2010-2014,
- dr inż. Jan Kapinos, pracownik Politechniki Śląskiej – od roku 2014.

Członkowie Oddziału Gliwickiego zaznaczyli także swój udział w pracach władz naczelnych Stowarzyszenia. W kadencji 1994-1997 prezesem SEP był mgr inż. Cyprian Brudkowski. Członkami Zarządu Głównego byli: Zbigniew Jasicki, Zbigniew Makowski, Zygmunt Rozewicz, Tadeusz Lipiński, Zbigniew Dąbrowski, Andrzej Ciepły, Krzysztof Kolonko. Sławomir Partyga był członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej SEP. W kadencji 2014-2018 przewodniczącym Głównego Sądu Koleżeńskiego SEP był prof. Tadeusz Glinka. Poza tym na przestrzeni lat członkami GSK byli prof. Zygmunt Gogolewski, Albin Trybus, Bogumił Dudek. W poprzedniej i obecnej kadencji przewodniczącym Polskiego Komitetu Bezpieczeństwa w Elektryce SEP jest Bogumił Dudek. Kazimierz Boba od kilku kadencji aktywnie działa w Centralnej Komisji Norm i Przepisów Elektrycznych SEP, Krzysztof Kolonko w poprzedniej kadencji przewodniczył Centralnej Komisji Współpracy z Polską Izba Inżynierów Budownictwa, a Andrzej Ciepły był członkiem Centralnej Komisji Odznaczeń i Wyróżnień.

W uznaniu zasług dla Stowarzyszenia oraz wkład w rozwój elektrotechniki 10 osób związanych ze środowiskiem gliwickich elektryków i Oddziałem Gliwickim SEP otrzymało najwyższe wyróżnienie, jakim jest godność Członka Honorowego Stowarzyszenia Elektryków Polskich:

- prof. Jan Obrąpalski (w 1959 r., pośmiertnie),
- prof. Lucjan Nehrebecki (1975 r.),
- prof. Stanisław Fryze (w 1989 r., pośmiertnie),
- mgr inż. Cyprian Brudkowski (w 1989 r.),
- dr inż. Zygmunt Rozewicz (w 1998 r.),
- mgr inż. Tadeusz Lipiński (w 1999 r.),
- mgr inż. Zbigniew Makowski (w 2002 r.),
- prof. Wilibald Winkler (w 2006 r.),
- prof. Tadeusz Glinka (w 2010 r.),
- dr hab. inż. Kazimierz Gierlotka (w 2018 r.).

Ponad 40 członków Oddziału otrzymało godność Zasłużonego Seniora SEP. Wiele nazwisk osób zasłużonych dla Oddziału już wymieniono. Nazwiska wielu, łącznie z notkami biograficznymi można znaleźć w opracowaniu wydanym z okazji 50-lecia Oddziału [1]. Spośród dotąd nie wymienionych bardzo duży wkład w rozwój Oddziału wnieśli Koleżanki i Kole-

dzy: Bronisław Betkiewicz, Andrzej Cholewa, Krystyna Dubiel, Waław Felczyński, Tadeusz Froelich, Jerzy Gembalski, Erazm Główniak, Włodzimierz Gwiżdż, Ewa Jastrzębska, Mieczysław Kierzkowski, Stanisław Konderak, Florian Krasucki, Waław Łucyk, Wiesław Matulka, Roman Miksiewicz, Kazimierz Nabzdyk, Janusz Nowakowski, Waldemar Olech, Lech Piątkowski, Ludwik Pinko, Andrzej Sanocki, Andrzej Sielski, Józef Tomaszewski, Albin Trybus, Jerzy Wuwer i wielu innych.

AGENDY ODDZIAŁU GLIWICKIEGO

Ważną dla działalności Oddziału jest aktywność sekcji naukowo-technicznych, Ośrodka Rzecznawstwa i komisji kwalifikacyjnych.

W Oddziale Gliwickim SEP działają aktualnie cztery sekcje naukowo-techniczne. Ich działalność obejmuje organizację porad, seminariów i konferencji naukowo-technicznych, opiniowanie i doradztwo, organizację wycieczek technicznych i spotkań towarzyskich.

Sekcja Energetyki (do 2002 r. Sekcja Energetyczna). Powstała wraz z Oddziałem w roku 1953. Przewodniczącymi Kolegium Sekcji byli koledzy Franciszek Szymik, Zygmunt Rozewicz, Stanisław Szpunar, Aleksander Górski, Tadeusz Weiss, Albin Trybus, Andrzej S. Grabowski, Aleksander Baranowski, Wiesław Matulka.

Sekcja Instalacji i Urządzeń Elektrycznych założona w 1958 r. Przewodniczącymi Sekcji byli koledzy Leszek Więckowski, Ryszard Średniawa, Jerzy Makolądra, Jerzy Wuwer, Krzysztof Kolonko, Jerzy Staszal, Stanisław Kuberek.

Sekcja Elektrotechniki i Automatyki Górniczej powstała w 1973 r. Jej przewodniczącymi byli kol. Florian Krasucki, Kazimierz Nabzdyk, Bronisław Betkiewicz, Piotr Herok, Michał Cyroń, Jerzy Kotynia, Kazimierz Morga, Andrzej Kozioł, Mariusz Piotrowski.

Sekcja Elektroniki, Automatyki i Informatyki powstała w 2017 r. Jej przewodniczącym jest dr inż. Bogusław Kasperczyk.

W Oddziale od końca lat 50-tych funkcjonowała grupa rzeczoznawców przekształcona następnie w Ośrodek Rzecznawstwa. Rzecznawcy skupieni w gliwickim ośrodku to kilkudziesięciu fachowców o wysokich kwalifikacjach, zarejestrowanych w kilkunastu działach specjalistycznych. Ośrodek Rzecznawstwa prowadzi działalność gospodarczą oferując zainteresowanym prace o charakterze techniczno-ekonomicznym w postaci ocen, opinii, ekspertyz, pomiarów, projektów, szkoleń, itp. Pracami grupy i Ośrodka kierowali kolejno koledzy Zygmunt Skołućki, Cyprian Brudkowski, Erazm Główniak, Janusz Łaszcz, Zbigniew Dąbrowski, a od roku 1998 – Andrzej Sielski. Przewodniczącymi Rady Ośrodka byli koledzy Andrzej Rebajn, Józef Tomaszewski, Waldemar Olech.

Od lipca 1958 roku przy Oddziale Gliwickim SEP działają komisje kwalifikacyjne. Początkowo były to dwie komisje, którymi kierowali Bolesław Gliksman i Jerzy Sielicki. W roku 1966 powołano 5 komisji, którym przewodniczyli Zygmunt Skołucki, Jan Sprus, Roman Szoltysek, Zygmunt Rozewicz i Leon Gruszka. Od roku 1989 działały 3 komisje kwalifikacyjne, przewodniczącymi których byli koledzy Jan Sprus, Waldemar Olech i Mieczysław Kierzkowski. W 1998 roku Urząd Regulacji Energetyki powołał przy Oddziale Gliwickim, istniejące do chwili obecnej, 3 komisje:

- nr 208 kierowaną przez Mieczysława Kierzkowskiego, a od 2008 r. przez Andrzeja Sielskiego,
- nr 209 kierowaną przez Waldemara Olecha,
- nr 210 kierowaną przez Zbigniewa Dąbrowskiego, a od roku 2015 przez Artura Chachulskiego.

Komisje 208 i 209 mają uprawnienia w grupie G1, a komisja 210 w grupach G1, G2 i G3. Komisje te średniorocznie za lata 2007-2017 przeprowadzały 3738 egzaminów, co było 5. wynikiem spośród wszystkich oddziałów SEP. Niestety w ostatnich latach, głównie z powodu nie zawsze uczciwej konkurencji, liczba egzaminów spadła do średnio 2368 za ostatnie 4 lata. Przewodniczącym Rady Nadzorczej Komisji kwalifikacyjnych jest prof. Tadeusz Glinka.

DZIAŁALNOŚĆ ODDZIAŁU

Do podstawowych zadań Stowarzyszenia Elektryków Polskich, wpisanych do jego statutu, jest organizowanie szkoleń i kursów oraz sympozjów i konferencji. Corocznie Oddział organizuje 20-30 kursów i seminariów szkoleniowych, w których udział bierze kilkaset uczestników.

Szkoleniami w pierwszych latach działalności Oddziału zajmował się referat odczytowo-szkoleniowy, a później Komisja Szkoleniowa. Pierwszym i długoletnim organizatorem szkoleń był kol. Wacław Felczyński, później komisjom szkoleniowym przewodniczyli koledzy Zygmunt Rozewicz, Waldemar Olech, Wiesław Matulka, Włodzimierz Gwiżdż. W 2011 r. Oddział Gliwicki SEP uzyskał wpis do ewidencji niepublicznych placówek szkolenia ustawicznego, powołując w Oddziale Placówkę Szkoleniową, której dyrektorem jest kol. Andrzej S. Grabowski.

W pierwszych latach działalności Oddziału organizowano głównie krótkie szkolenia przygotowujące do egzaminów na świadectwa kwalifikacyjne. Na początku lat 70. komisja szkoleniowa OGI. SEP opracowała programy nowych szkoleń z całkowitym oderwaniem od pracy. Szkolenia te cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem: w latach 1973-1979 organizowano corocznie 20-35 kursów 10- lub 14-dniowych. Obecnie, w nowych warunkach gospodarczych, tego typu szkolenia straciły rację bytu. Organizowane są głównie kursy 40-48 godzinne

oraz 8-godzinne seminaria dla praktyków elektryków i osób dozoru technicznego, przygotowujące do egzaminów na świadectwa kwalifikacyjne.

Rys. 4. Warsztaty w zakresie projektowania sieci telekomunikacyjnych prowadzone w salce szkoleniowej SEP

W działalności szkoleniowej aktywna jest także Sekcja Instalacji i Urządzeń Elektrycznych. Corocznie organizuje ona około 12 seminariów szkoleniowych dla elektryków, które są dofinansowywane przez Śląską Okręgową Izbę Inżynierów Budownictwa. Natomiast Sekcja Energetyki od 2009 roku współorganizuje wraz ze Stowarzyszeniem Klaster 3x20 comiesięczne konwersatorium „Inteligentna Energetyka” moderowane przez prof. Jana Popczyka i odbywające się na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej.

W Oddziale Gliwickim co roku organizowanych jest kilka konferencji naukowo-technicznych i sympozjów. Oprócz Zespołu ds. Konferencji i Odczytów, w ostatnich latach bardzo aktywne na tym polu są Sekcja Elektrotechniki i Automatyki Górniczej oraz Zespół ds. Kontaktów z Przemysłem. Pierwszą ogólnopolską konferencję „Gospodarka mocą bierną” Oddział współorganizował w 1957 r. w Gliwicach, a międzynarodową „Elektrotermia Przemysłowa” w 1969 w Chorzowie.

Konferencje i sympozja gromadziły od kilkudziesięciu do ponad dwustu uczestników. Ich tematyka była rozległa i rodziła się z aktualnych potrzeb przemysłu. Przykładowo można wymienić konferencje i sympozja, których tematyka wskazuje na problemy, które nurtowały środowisko elektryków i energetyków w poszczególnych latach: „Diagnostyka techniczna transformatorów” (1975), „Sieci kablowe 110 kV” (1980), „Racjonalne użytkowanie paliw i energii” (1983), „Komputerowe wspomaganie w gospodarce energetycznej” (1993), „Telekomunikacja w uprzemysłowionych aglomeracjach miejskich” (1994, 2001), „Energoelektronika – energooszczędność” (1997), „Nowoczesna technika oświetleniowa” (1997), „Sieci i instalacje elektryczne w aspekcie prawodawstwa Unii Europejskiej” (2001),

„Nowoczesna energetyka i e-Gmina – połączenie przyszłości” (2006), „Wybrane elementy Smart Grid w sieci elektroenergetycznej OSD i OSP” (2012), „Badania eksploatacyjne i diagnostyka w elektroenergetyce i przemyśle” (2013), „Przyszłość konwencjonalnej energetyki w Polsce” (2017), „Bezpieczeństwo i niezawodność urządzeń elektrycznych eksploatowanych w przemyśle górnictwem” (2018).

Rys. 5. Spotkanie z okazji Międzynarodowego Dnia Elektryka poświęcone upamiętnieniu prof. Władysława Mizi i prof. Aleksandra Żywca; z przodu rodziny profesorów

Od kilkunastu lat organizowane są okolicznościowe zebrania otwarte Zarządu Oddziału z okazji Międzynarodowego Dnia Telekomunikacji i Społeczeństwa Informacyjnego (maj) oraz z okazji Międzynarodowego Dnia Elektryka (czerwiec). Podczas spotkań majowych prezentowane są, zazwyczaj przez reprezentantów firm, referaty i pokazy techniczne na temat szeroko pojętej informatyki i elektroniki. Spotkania czerwcowe, odbywające się na Politechnice Śląskiej, poświęcone są upamiętnieniu zasłużonych zmarłych profesorów. Dotychczasowe spotkania były poświęcone pamięci m.in. profesorów Tadeusza Stępniewskiego, Antoniego Boguckiego, Edmunda Piotrowskiego, Franciszka Szymika, Andrzeja Kamińskiego, Zygmunta Nowomiejskiego, Ryszarda Hagła, Wincentego Podlacha, Aleksandra Szendzielorza, Władysława Paszka, Władysława Mizi, Aleksandra Żywca, Floriana Krasuckiego.

W dłuższej perspektywie jednym z najważniejszych zadań jest zaangażowanie w działalność Stowarzyszenia ludzi młodych. Stąd bardzo ważna jest aktywność Oddziału w środowisku młodzieży i studentów. Oddział Gliwicki SEP organizuje corocznie:

- konkurs na najlepszą pracę dyplomową z elektryki (w 2018 r. będzie 50. edycja),
- wspólnie z Oddziałem Zagłębia Węglowego organizowany był konkurs „Z elektryką przez świat” dla młodzieży szkół

średnich: laureaci mieli wstęp bez dodatkowego postępowania kwalifikacyjnego na Wydział Elektryczny Politechniki Śląskiej,

- Oddział patronuje Konkursowi Wiedzy Technicznej „Przygoda z techniką” dla uczniów gimnazjów organizowanym przez ZST w Rybniku,
- ustanowiono stypendia wypłacane corocznie kilku (3-5) najlepszym uczniom techników o charakterze elektrycznym z obszaru działania Oddziału,
- organizowane są kursy przygotowujące do egzaminów kwalifikacyjnych dla studentów oraz uczniów ostatniej klasy techników.

W 2003 r. oraz 2015 r. Oddział Gliwicki, przy współdziałaniu Studenckiego Koła SEP, organizował Ogólnopolskie Dni Młodego Elektryka. Studenckie koło SEP przy Politechnice Śląskiej zrzesza kilkudziesięciu członków. Głównymi obszarami działalności Koła jest:

- coroczny udział w Ogólnopolskich Dniach Młodego Elektryka,
- praca w Studenckim Kole Naukowym Stowarzyszenia Elektryków Polskich,
- organizacja wycieczek naukowych oraz prelekcji technicznych,
- udział w pracach Studenckiej Rady Koordynacyjnej SEP.

Aktualnie działają również 2 koła SEP w średnich szkołach technicznych.

Oddział współpracuje z elektrykami z zagranicy – w latach 70. odbywały się spotkania z elektrykami Czechosłowacji i Turcji, w latach 90-tych z francuskim „Societe des Electriciens et des Electroniciens”. Od blisko 20 lat Oddział współpracuje ze Stowarzyszeniem Elektrotechników Polskich w Republice Czeskiej, którego siedziba znajduje się w Czeskim Cieszynie.

Równie ważnym zadaniem Stowarzyszenia, jak opisane powyżej formy działalności, jest integracja środowiska elektryków. Służą temu spotkania towarzyskie, wspólne wyjazdy na imprezy kulturalne, wycieczki techniczne i krajoznawcze krajowe oraz zagraniczne. Corocznie na początku stycznia odbywają się w Oddziale spotkania noworoczne. Do tradycji już weszły także wyjazdy na koncerty do siedziby Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach. Wiosną i jesienią duże grono członków Oddziału wraz z rodzinami bierze udział w tradycyjnych biesiadach. Na przestrzeni ostatnich czterech lat odbyły się m.in. wycieczki techniczne do ZPUE Włoszczowa, Elektrowni Łagisza, Bruk-Bet Solar w Tarnowie, Kopalni i Elektrowni Bełchatów, wycieczki techniczno-turystyczne do Warszawy i Wrocławia, wyjazdy zagraniczne na Kretę, do Portugalii, Bawarii, Czarnogóry i Albanii.

Rys. 6. Piknik grillowy członków Oddziału Gliwickiego

PODSUMOWANIE

Na osiągnięcia Oddziału w mijającym 65-leciu złożyła się praca i zaangażowanie jego członków, z których tylko niewielka część została wspomniana w tym opracowaniu.

Każda rocznica to czas podsumowań, ale również czas spojrzenia w przyszłość. Stowarzyszenie Elektryków Polskich, w tym również Oddział Gliwicki staje przed nowymi wyzwaniami, które niosą przemiany w życiu gospodarczym, a w szczególności w energetyce. W związku z tym oprócz kontynuowania dotychczasowych form działalności, w najbliższym czasie należy zintensyfikować działalność w zakresie propagowania nowych technologii energetycznych, oraz współpracę z podmiotami gospodarczymi, samorządem terytorialnym, instytucjami publicznymi a także organizacjami zawodowymi i społecznymi w obszarze zagadnień energetycznych.

Promowanie oraz inspirowanie nowych technologii energetycznych ma szczególnie duże znaczenie dla regionu, w którym działa Oddział Gliwickiego. Istnieje problem z dużym zanieczyszczeniem środowiska spowodowanym zarówno działalnością przemysłu, jak i niską emisją, powodowaną głównie przez tradycyjne i mało sprawne systemy grzewcze w gospodarstwach domowych. Oddział Gliwicki będzie rozwijał współpracę z samorządem powiatu gliwickiego w ramach utworzonego w 2017 r. klastra energii. Klaster ma na celu zapewnienie samowystarczalności w energię elektryczną i ciepłą wybranych obszarów powiatu przy wykorzystaniu bezemisyjnych oraz niskoemisyjnych technologii, racjonalizację wytwarzania, przesyłu, magazynowania i wykorzystywania energii, co w rezultacie doprowadzi do redukcji niskiej emisji w regionie gliwickim.

Mając na uwadze wagę problemów, związanych z nowymi technologiami energetycznymi, w stadium organizacji

w Oddziale Gliwickim jest nowa sekcja naukowo-techniczna: „Nowe koncepcje i technologie energetyczne”. Jej zadaniem będzie m.in. analiza i promocja kierunków rozwoju współczesnej energetyki oraz współpraca w tym zakresie z administracją samorządową, instytucjami publicznymi, firmami branży elektroenergetycznej i energetycznej, izbami gospodarczymi oraz stowarzyszeniami, organizacjami zawodowymi i społecznymi działającymi na terenie Oddziału.

Bolączką Oddziału jest coraz wyższa średnia wieku jego członków. Stąd ważną dla jego przyszłości jest skuteczna promocja Stowarzyszenia wśród młodzieży średnich szkół technicznych i studentów na kierunkach związanych z elektryką, skutkująca ich zwiększonym napływem w szeregi SEP-u. Należy więc oprócz kontynuacji dotychczasowych form działania w tym środowisku poszukiwać nowych obszarów aktywacji młodych elektryków. W tym mieszczą się np. działania prowadzące do pozyskania rzeczoznawców spośród młodych członków SEP, zajmujących się zawodowo nowymi, współczesnymi zagadnieniami i urządzeniami z obszaru szeroko rozumianej elektryki.

Mijająca 65. rocznica działalności Gliwickiego Oddziału SEP i zbliżające się stulecie Stowarzyszenia Elektryków Polskich to okazja do podsumowania dotychczasowej działalności oraz do wytyczenia nowych kierunków aktywności. Najważniejsze w naszej ocenie kierunki i perspektywy działań Oddziału staraliśmy się przedstawić w tym opracowaniu, ale ich pełne sformułowanie oraz realizacja wymagają zaangażowania jak najszerszego grona członków SEP.

LITERATURA

- [1] *50 lat Oddziału Gliwickiego SEP 1953-2003. Zarys dziejów*. Praca zbiorowa pod red. Sławomira Partygi. Gliwice 2003.
- [2] *Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Oddział Gliwicki. Jubileusz 55-lecia Oddziału*. Praca zbiorowa pod red. Ludwika Pinko i Andrzeja S. Grabowskiego. Gliwice 2008.
- [3] *60 lat Oddziału Gliwickiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich 1953-2013*. Praca zbiorowa pod red. Andrzeja Cholewy. Gliwice 2013.
- [4] *Historia Stowarzyszenia Elektryków Polskich 1919-1999*. COSiW SEP, Warszawa 1999.
- [5] Kwinta W.: *Energetyki polskiej droga do współczesności*. Polska Energia, marzec 2012. https://www.cire.pl/pliki/2/M_PE_3_historia.pdf
- [6] Archiwa Oddziału Gliwickiego SEP.

